

Державний вищий навчальний заклад

“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Кафедра теорії та методики фізичної культури

Проректор

“30”

08

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ В ОСВІТІ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Факультет фізичного виховання і спорту

Івано-Франківськ

2021 рік

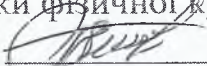
Робоча програма з курсу “Менеджмент в освіті ”
для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Розробник:

Тягур Р. С., доцент кафедри спортивно-педагогічних дисциплін , кандидат педагогічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної Культури

Протокол №1 від 30 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури
кандидат біологічних наук , доцент Лісовський Б.П.

Схвалено науково-методичною радою факультету фізичного виховання і спорту

Протокол № 1 від “ 30” серпня 2021 р.

Голова науково-методичної ради (доц. Лапковський Е.Й.)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань галузь знань : 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 1 Змістових модулів – 1 1_Основи менеджменту в освіті Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 1 аудиторних – 1 самостійної роботи студента 2	ОР – «Магістр»	12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3% / 66,7%

для заочної форми навчання – 11,1% / 88,9%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Мета.** Мета викладання навчальної дисципліни «Менеджмент в освіті» - розкрити основні теоретичні засади освітнього менеджменту. Сприяти засвоєнню студентами знань, формуванню у них умінь управління навчальним закладом. Прищепити студентам якості, що відповідають сучасній моделі менеджера/керівника. Формувати їх психолого-педагогічну готовність до здійснення управлінської діяльності.

директора школи, зв'язків з громадськістю.

Завдання: розширити знання наукових основ менеджменту в освіті, охарактеризувати основні концепції, закони, закономірності, принципи, функції, методи, мету і завдання освітнього менеджменту, сутність стратегічного та інноваційного освітнього менеджменту; особливості управління якістю діяльності навчального закладу, маркетингової діяльності перетворенню вербальних знань студентів у невербальні та сформуванню у майбутніх менеджерів навички аналізу та критичного мислення, оцінювання альтернативних варіантів в умовах невизначеності, вміння демонструвати різні позиції та точки зору, бачити наслідки від упровадження управлінських рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти мають знати:

- передумови виникнення сучасного менеджменту;
- представників стародавнього світу, що заклали основи управління;
- причини проведення систематизації знань про управління;
- різновиди і суть шкіл менеджменту;
- зміст підходів до розвитку теорії і практики менеджменту;
- історію розвитку освітнього менеджменту в Україні;
- основні відмінності, що спостерігаються в розвитку менеджменту у світі та в Україні;
 - суть і роль освітнього менеджменту;
- відмінність термінів «управління», «керівництво», «менеджмент», «освітній менеджмент»;
- місце і роль суб'єкта і об'єкта освітнього менеджменту;
- ознаки, функції, основні елементи організації;
- основні характеристики освітніх організацій;
- особливості результатів діяльності освітніх організацій;
- структурні компоненти організаційної культури навчального закладу;
- типи організаційної культури;
- сутність і зміст основних законів менеджменту;
- необхідність у використанні законів менеджменту;
- загальні вимоги, яким відповідають закони менеджменту;
- зв'язок загальних законів із принципами менеджменту;
- поняття і сутність принципів шкільного менеджменту;
- склад і зміст загальних принципів шкільного менеджменту;
- вплив загальних принципів шкільного менеджменту на процеси менеджменту;
- взаємозв'язок між законами і принципами шкільного менеджменту;
- чому функції є основною категорією освітнього менеджменту;
- чому у функціях знаходить своє відображення зміст управлінської діяльності керівника;
- традиційний та інноваційний підходи до здійснення основних загальних функцій шкільного менеджменту;
- склад соціально-психологічних функцій менеджменту;
- місце функцій управління у процесі освітнього менеджменту;
- методи менеджменту;
- основні функції методів шкільного менеджменту;
- характеристики елементів управлінської технології;
- сутність і роль стратегічного управління;

- складові системи стратегічного управління;
- сутність і роль інноваційного освітнього менеджменту;
- закономірності інноваційного освітнього менеджменту;
- структуру інноваційного менеджменту.
- місію менеджера;
- типи лідерства;
- якості лідера та менеджера;
- стилі менеджменту;
- типологію керівників;
- ознаки стилю менеджменту;
- індивідуальні стилі менеджменту;
- фактори впливу на визначення стилю менеджменту;
- вимоги до сучасного менеджера;
- професійні якості менеджера;
- людські якості менеджера;
- сутність компетентності менеджера;
- функціональну компетентність менеджера;
- компоненти структури психологічної готовності менеджерів до менеджменту;
- командний менеджмент;
- характеристику ефективної команди;
- фактори мотивації діяльності персоналу;
- критерії оцінювання персоналу;
- сутність якості освіти;
- компоненти якості діяльності навчального закладу;
- структуру процесу забезпечення якості діяльності навчального закладу;
- вимоги щодо управління процесом покращення якості у навчальному закладі;
- сутність освітнього маркетингу;
- зміст маркетинго-моніторингового аналізу і контролю;
- складові освітнього ринку;
- ринкові інструменти освітнього маркетингу.
- зміст управлінської діяльності менеджера навчального закладу;
- сутність інформаційного забезпечення внутрішньошкільного менеджменту;
- структуру моделі системи інформації внутрішньошкільного менеджменту;
- змістові компоненти зовнішньої інформації;
- державно-нормативну інформацію галузі освіти;
- міжнародну правову інформацію галузі освіти;
- директивно-нормативну інформацію МО і НУ;
- директивно-нормативну інформацію управління освіти і науки облдержадміністрації;
- управління (відділу) освіти міськ-, райдержад-міністрації;
- інформацію про стан ринку освітніх послуг;
- внутрішню інформацію;
- вимоги до системи внутрішньошкільної педагогічної інформації;
- зміст щоденної, щотижневої, щомісячної, щосеместрової внутрішньо-шкільної педагогічної інформації;
- зміст щорічної внутрішньошкільної педагогічної інформації;
- особливості інформаційно-аналітичної діяльності менеджера навчального закладу;
- основні аспекти внутрішньошкільного моніторингу;
- основні вимоги до внутрішньошкільного моніторингу;
- пріоритетні напрямки внутрішньошкільного моніторингу;
- класифікацію видів внутрішньошкільного моніторингу;
- етапи моніторингової діяльності;
- сутність демократичного підходу до внутрішньошкільного моніторингу;
- сутність гуманістичного підходу до внутрішньошкільного моніторингу;
- зміст атестації педагогічних працівників;

- мету атестації педагогічних працівників;
- принципи та умови, на яких базується атестація педагогічних працівників;
- види атестації; кваліфікаційні категорії, педагогічні звання педагогічних працівників;
- основні складові характеристики професійної кваліфікації;
- систему атестації педагогічних працівників;
- рівні професійної діяльності вчителів;
- форми співробітництва психолога і вчителя в ході атестації;
- зміст науково-методичної роботи у навчальному закладі;
- структуру її роботи в навчальному закладі;
- принципи науково-методичної роботи в навчальному закладі;
- колективні (масові, групові) форми науково-методичної роботи;
- головну функцію методичних об'єднань;
- індивідуальні форми науково-методичної роботи;
- нетрадиційні форми науково-методичної роботи;
- критерії оптимальності кінцевих результатів науково-методичної роботи в навчальному закладі;
- сутність передового педагогічного досвіду;
- основні критерії передового педагогічного досвіду;
- основні критерії раціоналізаторського досвіду;
- основні критерії новаторського досвіду;
- зміст підготовки до вивчення досвіду;
- методи вивчення та узагальнення досвіду;
- рівні узагальнення передового педагогічного досвіду;
- організацію впровадження передового педагогічного досвіду;
- способи пропаганди і поширення передового педагогічного досвіду;
- умови ефективного впровадження передового педагогічного досвіду.

На основі набутих знань студенти мають **вміти**:

- визначати головні передумови виникнення й етапи розвитку менеджменту;
- виділяти основні управлінські революції, школи й підходи і демонструвати знання їхньої сутності;
- охарактеризувати найважливіші історичні періоди розвитку менеджменту в освіті і показати їхні відмінні риси.
- описати загальні властивості освітнього менеджменту;
- визначити відмінні властивості суб'єкта і об'єкта освітнього менеджменту;
- пояснити функції освітньої організації;
- охарактеризувати основні елементи організації;
- виділяти основні цілі діяльності організації;
- визначати особливості результатів діяльності освітніх організацій;
- характеризувати типи організаційної культури;
- провести класифікацію законів і принципів шкільного менеджменту;
- обґрунтувати необхідність використання вимог законів і принципів шкільного менеджменту;
- визначати характер впливу законів і принципів на процеси освітнього менеджменту;
- знаходити зв'язки й залежності законів і принципів шкільного менеджменту;
- аналізувати вплив законів, принципів і керуватися ними у практиці освітнього менеджменту;
- провести аналіз чинників, що визначають технологію менеджменту;
- визначати різні потреби керівника у знаннях;
- аналізувати зміст основних загальних функцій шкільного менеджменту;
- визначати роль основних загальних функцій управління у технології освітнього менеджменту;
- класифікувати методи шкільного менеджменту;
- визначати різні управлінські моделі управління навчальним закладом;

- порівняти оперативне та стратегічне управління у сфері освіти;
- у процесі стратегічного планування використовувати в різних варіантах прогнози;
- створювати моделі процесу стратегічного планування освітньої організації;
- здійснювати процес стратегічного управління.
- визначити місію менеджера;
- відрізнити типи лідерства;
- розрізнити якості лідера та менеджера;
- характеризувати стилі менеджменту;
- дати опис типології керівників;
- знаходити ознаки стилю менеджменту;
- визначати індивідуальні стилі менеджменту;
- оцінювати фактори впливу на визначення стилю менеджменту;
- установлювати вимоги до сучасного менеджера;
- пояснити професійні якості менеджера;
- розкрити людські якості менеджера;
- описати сутність компетентності менеджера;
- визначати функціональну компетентність менеджера;
- встановлювати компоненти структури психологічної готовності менеджерів до менеджменту;
- описати командний менеджмент;
- здійснити характеристику ефективної команди;
- знаходити фактори мотивації діяльності персоналу;
- використовувати критерії оцінювання персоналу;
- визначити сутність якості освіти;
- розподіляти компоненти якості діяльності навчального закладу;
- охарактеризувати структуру процесу забезпечення якості діяльності навчального закладу;
- пояснити вимоги щодо управління процесом покращення якості у навчальному закладі;
- розкрити сутність освітнього маркетингу;
- охарактеризувати зміст маркетинго-моніторингового аналізу і контролю;
- виділяти складові освітнього ринку;
- оцінювати зміст управлінської діяльності менеджера навчального закладу;
- використовувати інформаційне забезпечення внутрішньошкільного менеджменту;
- формувати структуру моделі системи інформації внутрішньошкільного менеджменту;
- використовувати змістові компоненти зовнішньої інформації;
- аналізувати державно-нормативну інформацію галузі освіти;
- аналізувати міжнародну правову інформацію галузі освіти;
- аналізувати директивно-нормативну інформацію МО і НУ;
- класифікувати інформацію про стан ринку освітніх послуг та внутрішню інформацію;
- формувати вимоги до системи внутрішньошкільної педагогічної інформації;
- розробляти зміст щоденної, щотижневої, щомісячної, що семестрової, щорічної внутрішньошкільної педагогічної інформації;
- описати особливості інформаційно-аналітичної діяльності менеджера навчального закладу;
- визначати основні аспекти внутрішньошкільного моніторингу;
- використовувати основні вимоги до внутрішньошкільного моніторингу;
- обирати пріоритетні напрями внутрішньошкільного моніторингу;
- класифікувати види внутрішньошкільного моніторингу;
- установлювати етапи моніторингової діяльності;
- обирати демократичний підхід до внутрішньошкільного моніторингу;
- реалізовувати гуманістичний підхід до внутрішньошкільного моніторингу;
- визначати зміст атестації педагогічних працівників;
- пояснити принципи та умови, на яких базується атестація педагогічних працівників;

- охарактеризувати види атестації, кваліфікаційні категорії, педагогічні звання педагогічних працівників;
- оцінювати основні складові характеристики професійної кваліфікації;
- пояснити систему атестації педагогічних працівників;
- визначати рівні професійної діяльності вчителів;
- характеризувати форми співробітництва психолога і вчителя в ході атестації;
- визначати зміст науково-методичної роботи у навчальному закладі;
- обґрунтувати структуру системи науково-методичної роботи;
- охарактеризувати головну мету науково-методичної роботи;
- назвати пріоритетні напрямки науково-методичної роботи;
- обирати основні завдання науково-методичної роботи в навчальному закладі;
- пояснити принципи науково-методичної роботи в навчальному закладі;
- встановлювати головну функцію методичних об'єднань;

- аналізувати критерії оптимальності кінцевих результатів науково-методичної роботи в навчальному закладі;
- обґрунтувати сутність передового педагогічного досвіду;
- назвати основні критерії передового педагогічного досвіду;
- пояснити основні критерії раціоналізаторського досвіду;
- розкрити основні критерії новаторського досвіду;
- зрозуміти зміст підготовки до вивчення досвіду;
- використовувати методи вивчення та узагальнення досвіду;
- визначати рівні узагальнення передового педагогічного досвіду;
- оцінювати організацію впровадження передового педагогічного досвіду;
- обґрунтувати способи пропаганди і поширення передового педагогічного досвіду;
- зрозуміти умови ефективного впровадження передового педагогічного досвіду.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи менеджменту в освіті

Тема 1	Історія розвитку теорії і практики менеджменту
Тема 2	Методологічні та теоретичні основи управління освітою
Тема 3	Менеджер освітніх організацій
Тема 4	Внутрішньошкільний менеджмент навчально-виховного процесу
Тема 5	Організація науково-методичної роботи в навчальному закладі

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с.з	лаб	інд	с.р.		л	п	с.з	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Основи менеджменту в освіті.													
Тема 1. Історія розвитку теорії і практики менеджменту	18	2	4				12		1	1			13
Тема 2. Методологічні та теоретичні основи управління освітою	20	4	4				12		1	1			13
Тема 3. Менеджер освітніх організацій	18	2	4				12		1	1			13
Тема 4. Внутрішньошкільний менеджмент навчально-виховного процесу	18	2	4				12		2	2			13
Тема 5. Організація науково-методичної роботи в навчальному закладі	16	2	2				12		1	1			13
Усього годин	90	12	18				60		6	6			78

5. Теми семінарських занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку теорії і практики менеджменту	4
2	Шкільний менеджмент	4
3	Вимоги до сучасного менеджера	4
4	Інформаційне забезпечення внутрішньошкільного менеджменту та організація внутрішньошкільного моніторингу	4
5	Система науково-методичної роботи в навчальному закладі	2
Разом		18

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку теорії і практики менеджменту	1
2	Шкільний менеджмент	1
3	Вимоги до сучасного менеджера	1
4	Інформаційне забезпечення внутрішньошкільного менеджменту та організація внутрішньошкільного моніторингу	1
5	Система науково-методичної роботи в навчальному закладі	2
Разом		6

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку теорії і практики менеджменту	12
2	Шкільний менеджмент	12
3	Вимоги до сучасного менеджера	12
4	Інформаційне забезпечення внутрішньошкільного менеджменту та організація внутрішньошкільного моніторингу	12
5	Система науково-методичної роботи в навчальному закладі	12
Разом		60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку теорії і практики менеджменту	13
2	Шкільний менеджмент	13
3	Вимоги до сучасного менеджера	13
4	Інформаційне забезпечення внутрішньошкільного менеджменту та організація внутрішньошкільного моніторингу	13
5	Система науково-методичної роботи в навчальному закладі	13
Разом		78

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

A.

- словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи: проблемні завдання, вправи, реферати.

B. Індуктивні та дедуктивні.

C. Репродуктивні, проблемно-пошукові і творчі.

Д. Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна аудиторна робота, розв’язання ситуаційних задач, самостійні письмові роботи.

Е. Самостійна робота поза контролем викладача – самостійна робота вдома: домашні завдання – усні та письмові.

II.

А. Методи стимулювання інтересу до навчання:

- створення ситуації інтересу під час викладання навчального матеріалу: використання рольових ігор, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів.

- навчальні дискусії;
- аналіз практичних ситуацій.

Б. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- роз’яснення мети навчального предмету;
- вимоги до вивчення предмету (дисциплінарні, організаційно-педагогічні);
- заохочення та покарання у процесі навчання: оцінка студента за успіхи у навчально-пізнавальній діяльності, усне схвалення (чи осуд з боку викладача).

III. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV. Бінарні, інтегровані, універсальні методи.

8. Методи контролю

- Усне опитування.
- Тестування.
- Письмовий контроль.
- Залік.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Наведіть факти, які свідчать, що колективній праці первісних людей була притаманна певна організованість.
2. Розкрийте причини, зміст і значення першої управлінської революції (приблизно 3000 рік до н. е.).
3. Доведіть, що друга управлінська революція мала світсько-адміністративний характер (1792-1750 роки до н. е.).
4. Охарактеризуйте третю управлінську революцію з точки зору застосування методів управління у проведенні будівельних робіт, розробці технічно складних проектів, ефективних методів управління і контролю якості продукції (605-562 роки до н. е.).

5. Доведіть, що четверта управлінська революція стала результатом промислової революції XVII-XIX століть.
6. Поясніть, чому п'ята управлінська революція називається менеджерською (XX ст.).
7. Назвіть конкретні факти, що свідчать про різні управлінські звершення у стародавньому Єгипті і Вавилоні.
8. Проаналізуйте розвиток управління у стародавньому Китаї та Індії.
9. Охарактеризуйте розвиток управління у стародавній Греції та Римі.
10. Проаналізуйте джерела вивчення української управлінської думки.
11. Оцініть внесок Генрі Тауна у розвиток менеджменту.
12. Розкрийте сутність і значення школи наукового управління.
13. Охарактеризуйте здобутки класичної школи управління.
14. Визначте головні ідеї неокласичної школи управління.
15. Проаналізуйте характерні особливості школи поведінкових наук.
16. Оцініть здобутки емпіричної школи управління.
17. Обґрунтуйте особливості вітчизняної науки управління (XVIII-XIX ст.).
18. Дайте стислу характеристику процесного, системного і ситуаційного підходів до менеджменту.
19. Визначте особливості становлення управління в галузі освіти.
20. Розкрийте сутність понять «управління», «керівництво», «менеджмент», «освітній менеджмент», «шкільний менеджмент», «внутрішньошкільний менеджмент», «педагогічний менеджмент».
21. Що таке організація?
22. Які соціально-економічні та соціально-психологічні функції виконує організація?
23. Дайте визначення поняття «освітня організація».
24. Якими є основні цілі освітніх організацій?
25. У чому особливість результатів діяльності освітніх організацій?
26. Що таке організаційна культура навчального закладу?
27. Що є основним складовим організаційної культури навчального закладу?
28. Проаналізуйте основні типи шкільної організаційної культури.
29. Охарактеризуйте основні закони менеджменту.
30. Охарактеризуйте основні принципи шкільного менеджменту.
31. Які основні функції шкільного менеджменту?
32. Дайте визначення методів шкільного менеджменту.
33. Визначте основні функції методів шкільного менеджменту.
34. Які методи шкільного менеджменту застосовують в практиці управлінської діяльності навчальним закладом?

35. Що таке шкільний менеджмент?
36. Якою є основна мета шкільного менеджменту?
37. У чому полягають основні завдання шкільного менеджменту?
38. Розкрийте сутність і переваги стратегічного управління.
39. Що таке стратегія?
40. Охарактеризуйте етапи стратегічного планування діяльності освітньої організації.
41. У чому полягає сутність інноваційного освітнього менеджменту.
42. Опишіть структуру інноваційного менеджменту.
43. Визначте фактори впливу на інноваційний процес у навчальному закладі.
44. Опишіть технологію розробки інноваційного освітнього проекту.
45. Яку роль відіграє моделювання в теорії та практиці управління навчальним закладом?
46. Які основні освітньо-організаційні моделі управління навчальним закладом?
47. Чи впливає освітньо-організаційна модель управління на розвиток навчального закладу?
48. Які структурно-організаційні моделі управління навчальним закладом можна віднести до інноваційних?
49. Чим відрізняється модель управління інноваційними навчальними закладами від інших моделей?
50. Чи обов'язково потрібні «агенти» внутрішніх змін (інноватори) у навчальному закладі, що розвивається?
51. Як Ви розумієте поняття “менеджер”, “лідерство”, “лідер”?
52. Охарактеризуйте місію менеджера.
53. Які типи шкільних лідерів Ви можете назвати і охарактеризувати?
54. Визначте якості лідера та менеджера.
55. Порівняйте стилі менеджменту.
56. Визначте особливості типології керівників.
57. Проаналізуйте ознаки стилю менеджменту.
58. Співставте індивідуальні стилі менеджменту.
59. Дайте узагальнюючу характеристику факторів впливу на визначення стилю менеджменту.
60. Обґрунтуйте вимоги до сучасного менеджера.
61. Дайте коротку характеристику людських якостей менеджера.
62. Спробуйте обґрунтувати сутність компетентності менеджера.
63. Спробуйте обґрунтувати функціональну компетентність менеджера.

64. Оцініть компоненти структури психологічної готовності менеджерів до менеджменту.
65. Складіть коротку характеристику командного менеджменту.
66. Визначте характерні особливості ефективної команди.
67. Назвіть основні фактори мотивації діяльності персоналу.
68. Обґрунтуйте критерії оцінювання персоналу.
69. Охарактеризуйте поняття “якість”, ”якість освіти”.
70. Назвіть компоненти якості діяльності навчального закладу.
71. Розкрийте сутність освітнього маркетингу.
72. Опишіть основні маркетингові інструменти.
73. Складіть коротку характеристику змісту управлінської діяльності менеджера навчального закладу.
74. Розкрийте суть і значення інформаційного забезпечення внутрішньо-шкільного менеджменту.
75. Поясніть структуру моделі системи інформації внутрішньошкільного менеджменту.
76. Охарактеризуйте змістові компоненти зовнішньої інформації.
77. Розкрийте зміст державно-нормативної інформації галузі освіти.
78. Розкрийте зміст міжнародної інформації галузі освіти.
79. Розкрийте зміст директивно-нормативної інформації МО і НУ.
80. Розкрийте зміст директивно-нормативної інформації управління освіти і науки облдержадміністрації, управління (відділу) освіти міськ-, райдержадміністрації.
81. Розкрийте зміст інформації про стан ринку освітніх послуг.
82. Визначте особливості внутрішньої інформації.
83. Перерахуйте основні вимоги до системи внутрішньошкільної педагогічної інформації.
84. З’ясуйте зміст щоденної, щотижневої, щомісячної, щосеместрової, щорічної внутрішньошкільної педагогічної інформації.
85. Спробуйте обґрунтувати особливості інформаційно-аналітичної діяльності менеджера навчального закладу.
86. Проаналізуйте основні аспекти внутрішньошкільного моніторингу.
87. Обґрунтуйте основні вимоги до внутрішньошкільного моніторингу.
88. Перерахуйте пріоритетні напрямки внутрішньошкільного моніторингу.
89. Наведіть класифікацію видів внутрішньошкільного моніторингу.
90. Визначте етапи моніторингової діяльності.

91. Поясніть важливість демократичного підходу до внутрішньошкільного моніторингу.
92. Обґрунтуйте важливість гуманістичного підходу до внутрішньошкільного моніторингу.
93. Охарактеризуйте зміст атестації педагогічних працівників.
94. Визначте мету атестації педагогічних працівників.
95. Назвіть принципи та умови, на яких базується атестація педагогічних працівників.
96. Оцініть види атестації, кваліфікаційні категорії, педагогічні звання педагогічних працівників.
97. Перерахуйте основні складові характеристики професійної кваліфікації.
98. Проаналізуйте систему атестації педагогічних працівників.
99. Порівняйте рівні професійної діяльності вчителів.
100. Поясніть сутність форм співробітництва психолога і вчителя в ході атестації.
101. Оцініть зміст науково-методичної роботи у навчальному закладі.
102. Охарактеризуйте структуру системи науково-методичної роботи.
103. Поясніть мету і завдання науково-методичної роботи.
104. Окресліть пріоритетні напрями науково-методичної роботи.
105. Назвіть і охарактеризуйте принципи науково-методичної роботи в навчальному закладі.
106. . Розкрийте і поясніть головну функцію методичних об'єднань.
107. Оцініть критерії оптимальності кінцевих результатів науково-методичної роботи в навчальному закладі.
108. Викладіть свою думку щодо сутності передового педагогічного досвіду.
109. З'ясуйте основні критерії передового педагогічного досвіду.
110. З'ясуйте основні критерії раціоналізаторського досвіду.
111. З'ясуйте основні критерії новаторського досвіду.
112. Охарактеризуйте зміст підготовки до вивчення досвіду.
113. Викладіть свою думку щодо методів вивчення та узагальнення досвіду.
114. Визначте рівні узагальнення передового педагогічного досвіду.
115. Опишіть організацію впровадження передового педагогічного досвіду.
116. Назвіть способи пропаганди і поширення передового педагогічного досвіду.
120. Оцініть умови ефективного впровадження передового педагогічного досвіду.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1			
Навчальна (аудиторна робота)			
Змістовий модуль 1			
Робота на семінарських заняттях	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Разом
60	20	20	100

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

- По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у 100-бальній шкалі множиться на ваговий коефіцієнт 0,6, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 60 балів.
- Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на семінарських заняттях (максимально – 60 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів), оцінки за знання термінології (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал може скласти 20 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.
- Під час виставлення балів за модульний контроль оцінюється: рівень теоретичних знань та навички здійснення інтелектуальних операцій, самостійне опрацювання тем, написання рефератів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, виконання творчих завдань, тощо.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
- 70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

•50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

• Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Основна література

1. Генеза провідництва в освіті: монографія / за ред. І. Богданова. Київ: Освіта України, 2019. 476 с.
2. Головка С. Г. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»: важливий крок у становленні нормативно-правового забезпечення наукової та освітньої галузі // Правова реформа в сучасних умовах: досягнення і перспективи: [Матеріали VI Міжнародної наукової конференції, Київ, Національний авіаційний університет, 26 лютого 2016 р.]. К.: МП «Леся», 2016. Т. 1. С. 60-62.
3. Гринькевич О.С. Управління конкурентоспроможністю вищої освіти в Україні: інституційний аналіз і моніторинг: монографія. Львів: ЛНУ, 2018. 462с.
4. Інноваційний менеджмент: навч. посібн./ Л.І. Михайлова, О.І. Гуроров. С. Г. Турчіна, І.О. Шарко. Вид. 2-ге, доп. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 234 с.
5. Коберник О. М. Менеджмент в освіті : навчальний посібник. Умань : ВПЦ Візаві, 2017. 242 с. .
6. Козирева О.В. Ковальова В.І., Глебова Н.В. Управління персоналом: навч. посібн. Харків: Вид. Іванченка І.С. 2021. 126 с.
7. Козирева О.В. Світлична К.С. Шуть О.Ю. Коляда Т.А. Основи прийняття управлінських рішень: навч. посібн. Харків: Вид. Іванченка І.С, 2021.186 с.

8. Козирева О.В., Зоїде Д.Р. Техніка адміністративної діяльності: монографія. Харків: Вид. Іванченка І.С., 2021. 197 с.
9. Козирева О.В., Ковальова В.І., Глебова Н.В. Управління персоналом: навч. посібн. Харків: Вид. Іванченка І.С., 2021. 126 с.
10. Кондур О.С. Управління якістю освітніх систем в умовах глобалізації: теорія, методика організації, практика: монографія. Ів.-Франківськ: НАІР, 2018. 488 с.
11. Л. В. Керівник навчального закладу. Суми: ДПУ ім. А.С.Макаренка, 2016. 520 с.
12. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент : навчальний посібник. Харків: Вид. ХарPI НАДУ Магістр, 2015. 512 с.
13. Любченко Н. В. Науково-організаційні засади координації науково-методичної діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06. К., 2012. 257 с.
14. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Харків: ТОВ Щедра садиба, 2017. 126 с.
15. Мармаза О. І. Основи теорії менеджменту. Харків:ТОВ Планета-принт. 2015. 139 с.
16. Менеджмент в освіті: монографія / за ред. В. Крижка. Київ: Освіта України, 2020. 465 с.
17. Освітній менеджмент: теорія і практика : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В. Соколової, О.Б. Проценко. Маріуполь : МДУ, 2013. 216 с.
18. Падалка, О. С. Економіка освіти та управління : посібник. К. : Педдумка, 2013. 184 с.
19. Пищик О. Управління людськими ресурсами в освіті. Проф.-техн. освіта: наук.-метод. журн. 2017. № 1. С. 10-14.
20. Прокопів, Л. М. Організація управління навчальним процесом у ВНЗ [Текст]: навч.-метод.посібник / Л. М. Прокопів. – ПНУ. – Ів.-Франківськ : ПНУ, 2016. – 160 с.
21. Регейло І. Ю. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Україні у ХХ — на початку ХХІ століття : моногр. К. : Освіта України, 2014. 704 с.
22. Робінс П. Основи менеджменту: монографія. Київ: Основи, 2019. 671с.
23. Теоретико-методичні основи вдосконалення системи освіти та поліпшення її кадрового забезпечення: психолого-педагогічний аспект: монографія / за ред. В.В.Кузьменка, Н.В.Слюсаренко. Херсон : КВНЗ "Херсонська акад.неперерв.освіти", 2014. 314 с.
24. Тягур Р.С. Менеджмент в освіті: навчальний посібник. Ів.-Франківськ: Просвіта, 2021. 440 с.
25. Тягур Р.С. Основи менеджменту в освіті: навч. посібн. Ів.-Франківськ: Просвіта, 2017. 106 с.
26. Тягур Р.С. Педагогічний менеджмент: короткий лекційний курс. Ів.-Франківськ: Просвіта, 2018. 65 с.
27. Тягур Р.С., Лісовський Р.П., Шуфнарович М.А. Менеджмент освітніх організацій: сутність, функції, особливості. *Art of Medicine*. 4 (20) жовтень-грудень.2021. С. 129 – 133.
28. Тягур Р.С., Лісовський Р.П., Шуфнарович М.А. Менеджмент освітніх організацій: сутність, функції, особливості. *Art of Medicine*. 4(20). 2021. С. 37-49.
29. Школа І.М., Бутирська І.М. Інноваційний менеджмент: монографія. Чернівці: Книги – ХХІ. 2020. 312 с.

II. Додаткова література

1. Аніскіна Н.С. Технологія планування стратегічних змін: монографія. Харків: Видавн. гр. "Основа", 2005.
2. Ануфрієва О. Л. Оцінка готовності науково-педагогічних працівників до науково-дослідної роботи .Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2013. № 5.

3. Бондар В. І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі: монографія. К., 2000. 192 с.
4. Васильченко Л. В. Управлінська культура і компетентність керівника. Харків : Основа, 2007. 176 с.
5. Вдовиченко Р. П. Управлінська компетентність керівника школи: навч. посібн.Х.Основа, 2007. 112 с.
6. Вища освіта: методологічні основи раціональності управління: монографія / Андрій Борисович Почтовюк. Кременчук : СВД Олексієнко В.В., 2014. 444 с.
7. Від контролю до культури якості: перезавантаження процесів забезпечення якості в українській вищій школі: практичний посібник / За ред. С. Гришко, Т. Добка, О. Кайкової, В. Терзіяна, Т. Тіхонена. Львів : Компанія "Манускрипт", 2014. 168 с.
8. Гамаюнов В. Г. Дидактичний менеджмент: навчаюче управління .Харків: Видав. гр. "Основа", 2004.
9. Гамаюнов В. Менеджер навчально-виховного процесу // Освіта і управління. 2000 (2001). Т.4, № 1-2. С. 89-94.
10. Гамаюнов В. Становлення дидактичного менеджменту в системі управління освітою // Освіта і управління. 2002. Т.5, №2. С. 87-92.
11. Даниленко Л.І. Іноваційний освітній менеджмент: навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 144 с.
12. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. К.: Ленвіт, 2007. 263с.
13. Дідковська Л. Г. Історія вчень менеджменту: навч. посібн. К.: Алерта, 2008. 477 с.
14. Дмитренко Г. А. Управління людськими ресурсами: навч. посіб. К. Херсон : Олді-плюс, 2006. 256 с.
15. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі. К., 1994.
16. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління: тексти лекцій. Харків: Вид-во "Основа", 2004.
17. Жерносек І. П. Організація науково-методичної роботи в школі. Харків: Вид. група "Основа", 2006. 128 с
18. Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посібн. К.: Київський нац. торг.-екон. ун-т, 2001. 107 с.
19. Ілляшенко С. М. Іноваційний менеджмент: монографія. Суми: Вид-во Університетська книга, 2010. 336 с.
20. Калініна Л. Автоматизована система управління «Школа»: Моделювання і технологія використання .Освіта і управління. 2006. Т.9. №1. С.61-70.
21. Калініна Л. Інформаційні процеси в управлінській діяльності керівника закладу: сутність, специфіка та характерні ознаки . Освіта і управління. 2005. Т.8. № 2. С.35-44.
22. Калініна Л. Технологія інформаційного управління закладом освіти. Харків: Вид. група "Основа", 2005. 160 с.
23. Карамушка Л. М. Задоволеність персоналу освітніх організацій роботою: зміст, структура та основні психологічні детермінанти . Освіта і управління. 2005. Т.8, №3-4. С.43-54.
24. Карамушка Л. М. Концепція психологічного забезпечення управління освітніми організаціями (До 10-річчя Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України // Освіта і управління. 2003. Т.6, № 4. С. 69-78.
25. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту: навч. посібник. К.: Либідь, 2004.
26. Карамушка Л. М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія. Київ: ТМ Дзюба. 2009. 250 с.
27. Карамушка Л. М. Формування конкурентоздатної управлінської команди (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія. Київ: ІНКІОС, 2007. 264 с.
28. Коломінський Н. Л. Проблеми оптимізації соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі. Освіта і управління. 1999. Т.3, № 2. С 75-86.

29. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту: навч. посібник. К.: МАУП, 1996. 176 с.
30. Колпаков В. М. Самоменеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Персонал, 2008. 408 с.
31. Конаржевский Ю. А. Внутришкольный менеджмент. К., 1990. 139 с.
32. Кравченко Р. М. Атестація педагогічних працівників у системі контрольно-аналітичної діяльності. Освіта і управління. 1999. Т.3, № 2. С. 41-47.
33. Крижко В. В. Теорія та практика менеджменту в освіті: навч. посібн. Вид 2-ге доопрацьоване. К.: Освіта України, 2005.
34. Крушельницька О. В. Управління персоналом: навч. посіб. К.: «Кондор», 2003. 296 с.
35. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Основи менеджменту: підручник. Київ: Академвидав, 2003. 416 с.
36. Кузьмін О.Є., Мала Н.Т., Мельник О.Г. Процик І.С. Керівництво організацією: навч. посіб. Львів: Львівська політехніка, 2008. 244 с.
37. Ліцейська освіта: педагогічний менеджмент і технології навчання: навч.-метод. посібн. / за заг. ред. проф. Олега Мішукова. К.: Педагогічна преса, 2007. 288 с.
38. Лук'янихін В. О. Менеджмент персоналу: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. 592 с.
39. Лукашевич М. П. Теорія і практика самоменеджменту: навч. посіб. / М. П. Лукашевич. К.: МАУП, 1999. 280с.
40. Лунячек В. Е. Підготовка магістрів державного управління до забезпечення якості освіти: теорія та практика: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 372 с.
41. Мармаза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. Харків: Видав. гр. "Основа", 2004. 240 с.
42. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника. Х.: Видав. група "Основа", 2007. 448 с.
43. Мармаза, О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління: науково-методичний посібник. Харків: Основа, 2005. 176 с.
44. Мартиненко М. М. Основи менеджменту: підручник. К.: Каравела, 2008. 196 с.
45. Маслікова І. В. Моніторингова система освітнього менеджменту. Харків: Вид. група "Основа", 2005. 144 с.
46. Маслов В. І. Принципи менеджменту в установах освіти. Освіта і управління. 1997. Т.1, №1. С. 77.
47. Маслов В. І. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: навч. посіб. для працівників освіти. К., 1996. 87с.
48. Менеджмент в освіті: монографія / за ред. В. Крижка. К.: Освіта України, 2020. 465 с.
49. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. – Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с. ISBN 978 – 966 – 7823 – 04 -1
50. Мескон М. Х. Основы менеджмента: пер. с англ.. К., 1992. 702 с.
51. Мескон М. Х. Основы менеджмента; пер.с англ. 2-е изд. К., 2001.
52. Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 04 грудня 2020 року № 1504.
53. Мороз, І. В. Менеджмент і маркетинг в освіті: навч.-метод. Посібн.. К.: Освіта України, 2009. 192 с.
54. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу: навч.-практ. посіб. К.: Знання, КОО, 2002. 311 с.
55. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом: навчальний посібник /Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Тевлін, Н. М. Чепурна. Харків: Вид. група "Основа", 2004. С.79-136.

56. Нікітіна І. П. Шкільне методичне об'єднання. Суспільно-гуманітарний цикл: Нормативні документи, планування діяльності, позакласна і виховна робота. Харків: Вид. група "Основа", 2005. 160 с.
57. Освітній менеджмент: навч. посібн. /За ред. Л. І. Даниленко, Л.М.Карамушки. К.: Шкільний світ, 2003.
58. Освітня система "Довкілля": методичний менеджмент інновацій у системі проектно-впроваджувальної діяльності: науково-метод. збірник / упор. О. Мариновська, С. Юсипчук. Ів.-Франківськ; Снятин: ОППО; Прут Принт, 2008. 204 с.
59. Павлютенков Є. М. Організація методичної роботи. Харків: Вид. група "Основа", 2005. 80 с.
60. Павлютенков Є. М. Основи управління школою. Харків: Видав. гр. "Основа", 2006.
61. Пікельна В. С. Управління школою: у 2-х ч. Ч.2. Харків: Вид.гр. "Основа", 2004. С 4-45.
62. Рекомендації про порядок вивчення, узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду. Інф. зб. Міністерства освіти України. 1988. №1. С.7-10.
63. Рекомендації щодо організації і проведення методичної роботи з педагогічними кадрами в системі післядипломної педагогічної освіти. Освіта України. 2002. 9 липня.
64. Робінс, Стефан П. Основи менеджменту / [пер. з англ. А. Олійник та ін.]. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. 671 с
65. Савченко В. А. Управління розвитком персоналу: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2002. 351 с
66. Стеценко І.Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посібн. К.: Вид-во А.С.К., 2004.
67. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором. Вибр. твори: в 5 т. К.: Рад. школа, 1977. Т.4. С.576-598.
68. Тевлін Б. Л. Контрольно-аналітична діяльність керівника школи. Харків: Вид. група "Основа", 2006. 192 с.
69. Тимошко Ганна. Про деякі аспекти підготовки керівників загальноосвітнього навчального закладу до управління якістю освіти. Освіта і управління. 2006. Т.9, №1. С.71-77.
70. Тягур Р. С. Менеджмент в освіті: навч. посібн. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ ім. В. Стефаніка. 2010. 318 с.
71. Тягур Р. С. Системний підхід – методологічна основа управління сучасною школою. Обрії. 1997. №2. С. 47-50.
72. Тягур Р. С. Теорія управління навчально-виховним процесом: курс лекцій Івано-Франківськ: Плай, 1997. 180 с.
73. Тягур Р.С. Інформаційне забезпечення внутрішкільного управління. Вісник ПНУ. Фізична культура. Вип.ІІІ 2006. С 89-95
74. Тягур Р.С., Тягур Т. Р. Менеджмент в освіті: Курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка, 2010. – 300 с.
75. Удовиченко В. Інформаційне забезпечення – атрибут управління загальноосвітніми закладами / Віктор Удовиченко. Освіта і управління. 2002. Т.5, № 3. С.82-87.
76. Управління навчальним закладом: навч.-метод. посібник: у 2 ч. – Ч.1. Абетка менеджера освіти/В.В.Григораш, О.М.Касьянова, О.І.Мармаза та ін. Харків: Веста: Вид-во "Ранок", 2004.
77. Управління навчальним закладом: навчально-методичний посібник: у 2ч. Ч.2: Ключ до професійного успіху /В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О. І. Мармаза та ін. Харків: Веста-Вид-во "Ранок", 2004.

78. Управління школою, що змінюється: Порадник сучасного директора / О.І.Пометун, Л. С. Середяк, І.М.Сущенко, О.В.Янушевич. Тернопіль: Вид-во Астон, 2010.
79. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. Кам'янець-Подільський: Абетка – НОВА, 2004.
80. Химинець В. В. Інновації в сучасній школі. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2004.
81. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник. К.: Академвидав, 2003. 608с.
82. Хміль Ф. І. Становлення сучасного менеджменту в Україні: проблеми теорії та практики. Львів, 1996.
83. Хриков Є. М. Особливості внутрішньошкільного управління в сучасних умовах. Освіта і управління. 1999. Т.3, № 1. С.59-66.
84. Шершньова З. С. Стратегічне управління: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 1999.
85. Шоробура І. М. Педагогічний менеджмент : курс лекцій. Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д.Г., 2010. 192 с.
86. Green R. The 48 Laws of power. New York: Viking Press, 1998. 452p.
87. Information Technology in Selected Areas of Management [Text] / ed. L. Petryshyn. – Krakow : AGN, 2016. – 150 s. – ПНУ. – 60.00

III. Нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту»: чинне законодавство станом на 08 жовтня 2019 року: Офіц. текст. Київ: Алерта, 2019. 102 с.
2. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 14 липня 2021 року: Офіц. текст. Київ: Алерта, 2021. 126 с.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 848-VIII від 26.11.2015 р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: чинне законодавство станом на 20 липня 2021 р.: Офіц. Текст. Київ: Алерта. 80 с.
5. Закон України «Про професійний розвиток працівників». Офіц. вісн. України. 2012. № 11 (17.02.2012). С. 395.
6. Закон України «Про фахову передвищу освіту» . Освіта в Україні. Нормативна база. К.: КНТ, 2019.
7. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 08. 2019 р. № 800.
8. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 08. 2019 р. № 800.
9. Положення про методичний кабінет середнього закладу освіти. Інф. зб. Міністерства освіти України. 1998.
10. Національна доктрина розвитку освіти / Нормативно-правове забезпечення освіти: у 4 ч. Ч. 1. Харків: Видав. гр. "Основа", 2004.

IV. Словники

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Бусел. К. Ірпінь : ВТФ Перун, 2001. 1440 с.
2. Глосарій з дисципліни «Менеджмент і адміністрування. Модуль 5. Управління персоналом» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 «Менеджмент» /Укл. Кучер М.М. Кам'янське: ДДТУ, 2019. 28 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/33/7-33-mzp171.pdf>
3. Глосарій основних термінів професійної освіти / упоряд. Т. М. Десятов / за заг. ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вид-во «АртЕк», 2009. 192 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 374 с.
5. Економічний словник-довідник /за ред. С.В. Мочерного. Київ: Феміна, 1995. 368 с.

6. Менеджмент : Понятійно-термінол. слов. / За ред. Г. В.Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. К. : МАУП, 2007. 744 с. ISBN № 966-608-617-4 URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/slovnyk_menegment.pdf
7. Міждисциплінарний словник з менеджменту / За ред. Д.М. Черваньова, О.І. Жилінської. К.: Нічлава, 2011. 624 с.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / за ред. В. Г. Кременя. Київ: Плеяди, 2014. 100 с.
9. Новий тлумачний словник української мови: у 4 т. К. : Аконіт, 1998. Т. 2. 910 с.
10. Професійна освіта: словник / уклад. С. У. Гончаренко [та ін.] ; за ред. Н. Г. Ничкало. К. : Вища шк., 2000. 256 с.
11. Словник майбутнього менеджера: навчально-довідковий посібник /укладачі Тягур Р.С., Тягур Т. Р. Івано-Франківськ, 2009. 316 с.
12. Словник основних термінів і понять з дисципліни «Менеджмент і адміністрування (теорія організації)» для студентів спеціальності 073 Менеджмент ступеня вищої освіти «бакалавр. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В. С, 2019. 31 с. URL: <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%B2%20%D1%96%20%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%8C.pdf?id=69a5d3cb-10fd-4f6d-b31e-9a2ae7bf965c>
13. Словник термінів і визначень з курс «Івент-технології» (для студентів освітнього рівня «бакалавр» усіх форм навчання спеціальностей 073 – Менеджмент, 241 – Готельно-ресторанна справа, 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. О. М. Радіонова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 44 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/46208/1/2017%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%20529%20%D0%9C%20%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
14. Соціологічний енциклопедичний словник / ред. Г. В. Осипов. М. : Вид-во Група ИНФРА-М – НОРМА, 1998. 425 с.
15. Сухарський В. С. Економічний словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2002. 328 с.
16. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / авт. кол.: Є. Р. Чернишова, Н. В. Гузій, В. П. Ляхоцький [та ін.]; за наук. ред. Є. Р. Чернишової; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». К.: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/8301/1/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_1%2C2.pdf
17. Управління людськими ресурсами: понятійно-термінологічний словник: навч. посібник. /за ред.. Г. Щокіна та ін. К.: МАУП, 2006. 496 с.

V. Інтернет ресурси

1. Атаманчук Ю.М. Особливості сучасного управління освітою в Україні. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/77/part_1/77-1.pdf
2. Колесніков А.П. Інформаційний менеджмент: окремі практичні аспекти в освіті. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 15. С. 25-30. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2021/6.pdf
3. Максимчук Н. Організація та функціонування моніторингу вищої освіти в державному управлінні: аналіз зарубіжного досвіду. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Arpdu_o/2009_2/R_2/Maksumchuk.pdf
4. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Менеджмент освіти». URL: <https://dspu.edu.ua/ifneit/wp-content/uploads/sites/2/2021/01/nmk-menedzhment-osviti.pdf>
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

6. Освітній менеджмент: теорія і практика : зб. наук. праць / за заг. ред. І.В. Соколової, О.Б. Проценко. URL: http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/osvitn_menedzhment_2013.pdf.
7. Педагогічний менеджмент. URL: http://pidruchniki.ws/15950210/pedagogika/pedagogichniy_menedzhment#169– Загол. з екрану. – Мова укр.
8. Практичні аспекти менеджменту соціокультурної діяльності. URL: <http://sociocultural.knukim.edu.ua/article/view/143391/141082>
9. Рябенко Є. М. Філософія освітнього менеджменту: виклики глобалізації. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2013_68/Gileya68/F54_doc.pdf
10. Тезаурус ЮНЕСКО. – Режим доступу: <http://databases.unesco.org/thesru/help.html#per>
11. Черниш, А.П. Менеджмент освіти: Навчальний посібник. К.: Видавництво «Університет» КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. UR: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/7034/1/A_Chernysh_NP_OM_IS.pdf

12. Інформаційні ресурси

1. <http://lib.pu.if.ua> – бібліотека Прикарпатського університету імені Василя Стефаника
2. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/vpnu_fiz_kult/texts.html – Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Серія: Фізична культура
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.sportssc>